

TA'LIM JARAYONINING TUZULISHI VA UNING O'QUVCHILGA TARBIYAVIY TA'SIRI

*Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti
O'zbek tili va adabiyoti kafedrasida o'qituvchisi
Umaraliyeva Shahlo Sayfullo qizi
Pedagogika fakulteti Boshlang'ich ta'lim
yo'nalishi 2 bosqich talabasi
Zaripova Fathiya Sadriddinovna*

Annotatsiya: Ushbu maqolada o'quv jarayonining tuzilishi o'qituvchi va o'quvchilar o'rtasidagi o'zaro munosabatlar o'quvchi shaxsini rivojlantirish, ta'limning o'quvchilarga tabiiy tasiri haqida so'z yuritiladi.

Tayanch so'zlar: Ta'lim, tarbiya, o'quvchi, dars, o'qituvchi, mahorat, malaka, usul, faoliyat, natija, oqim

Abstract: This article discusses the structure of the educational process, the interaction between the teacher and students, the development of the personality of the student, and the natural impact of education on students.

Key words: Education, training, student, lesson, teacher, skill, skill, method, activity, result, flow, student, lesson, teacher, skill, skill, method, activity, result, flow.

Аннотация: В данной статье рассматривается структура образовательного процесса, взаимодействие преподавателя и учащихся, развитие личности учащегося, закономерное воздействие образования на учащихся.

Ключевые слова: Образование, обучение, ученик, урок, учитель, навык, умение, метод, деятельность, результат, поток.

Ta'lim o'qituvchi va talabalar o'rtasidagi ikki tomonlama munosabatlar orqali tashkil etiladi va talabalarga hozirgi kunga qadar erishilgan ilmiy tajribalar o'rgatiladi O'qituvchi va talabalarning birgalikdagi faoliyatisiz ta'lim va didaktik operatsiyani amalga oshirish mumkin emas. O'qituvchi juda ko'p kuch sarflagan taqdirda ham o'quvchilar harakati va salohiyatisiz maqsadga erisha olmaydi. O'qituvchi o'quvchilarni rag'batlantirishi, ularni darsga qiziqtirishi natijasida ta'limni nazorat qilalib, yuqori natijalarga erishadi. O'quvchining ta'lim-tarbiyasi va shaxsini kamol toptirish nafaqat maktabdagi ta'lim va tarbiya jarayonida, balki atrof-muhit ta'sirida, umumiy axborot vositalari, foydali ijtimoiy mehnat, sport o'yinlari va boshqa sinfdan va sinfdan tashqari tadbirlar ta'sirida ham amalga oshadi.

Ta'lim jarayoni strukturasi maqsadi har bir O'qituvchi o'z predmeti, har bir fan bo'yicha ta'lim va tarbiyaning umumiy maqsadi va uning boblarini yaxshi bilish kerak. Ta'lim mazmuni, ta'lim rejasi, dasturi fan bo'yicha davlat va darsliklarni

aniqlash. Bu bilim, ko'nikma va malakalar miqdoriga bog'liqligi aniqlangan. " Bu talabalarning tayyorgarlik darajasi va motivatsiyasiga bog'liq. Ta'lim bolalar va yoshlarni tarbiyalash va har tomonlama rivojlantirish vositalaridan biridir. Talabalarni tarbiyalash sinfda amalga oshiriladi. Tashkil etilgan o'qitish barcha o'quvchilarga teng bilim olish imkonini beradi. O'quvchilarga ta'limning tabiiy ta'siri juda katta, chunki hamma ular dasturda nazarda tutilgan bilim, ko'nikma va malakalarni oladilar, intellektual faoliyat usullarini o'zlashtiradilar va bu o'z navbatida ularning rivojlanish darajasini oshiradi. Dars davomida o'qituvchidan ko'nikma va malakalarni o'rganish, o'quvchilarning fikrlash faoliyatini tashkil etish katta tarbiyaviy ta'sir ko'rsatadi.

Talabalarni faollashtirishda "ehtiros" tushunchasi sinonim sifatida ishlatiladi. Bundan ko'rinib turibdiki, o'qitishning faol usullaridan foydalanilsa, o'quvchining bilim olishga bo'lgan qiziqishini tezroq uyg'otish mumkin. Ehtirosni rivojlantirish yoki uyg'otishning bir usuli bu o'quvchi javob topish uchun faol ishlaydigan savollar yoki muammolardan foydalanishdir. Muammoli vaziyatlar ham ishtiyoqni rivojlantirishda asosiy rol o'ynaydi. Agar topshiriqlar qiyin bo'lsa, ular qiziqarli bo'ladi va agar o'quv materiali masalalari oson bo'lsa va aqliy rag'batlantirish bo'lmasa, bu qiziqarli emas. Ko'tarilgan masalalarning murakkabligi o'quvchilarning imkoniyatlari va kuchli tomonlariga mos kelgandagina qiziqishni oshiradi. Muammoning yechimi o'quvchining yoshiga yoki tushunchasiga mos kelmasa, qiziqish tezda yo'qoladi. O'quv materiallari va qo'llaniladigan usullar monoton bo'lmasligi kerak. Turli masalalarda o'quvchining yangi narsalarga qiziqishi uyg'onadi, o'quvchi o'zi uchun muhim bo'lgan yangi bilimlarga ega bo'ladi. O'quv materiallarini taxmin qilish ham ishtiyoqni oshiradi. O'quvchining mavjud bilimlari bilan yangi materialni tushunish kerak.

Psixologik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, bolalikning oxirida maktab (9-10 yosh) o'quvchilarining ko'pchiligi ta'lim faoliyati bilan shug'ullanadi ular buni mustaqil ravishda qila olmaydilar. Shuning uchun sinf o'qituvchilari dastlab, maxsus pedagogik va psixologik usullardan foydalanish kerak.

O'qituvchilar o'quvchilarning o'quv faoliyatini o'zlashtirish darajasini testlar, ishlash testlari, uzoq muddatli kuzatishlar orqali hamda og'zaki psixologik savollar berish va yozma nazorat topshiriqlarini bajarish jarayonida aniqlashlari mumkin.

Xulosa: Ta'limning asosiy maqsadi o'quvchilarni chuqur bilim bilan qurollantirish, ko'nikma hosil qilish va ulardan amaliyotda to'g'ri foydalanishdir. Bilim nafaqat eslab qolish, balki solishtirish, tushuntirish, idrok etish, xulosa chiqarish va bayon eta olishdir. Bilimlarni o'zlashtirish asosida o'quvchilarning ilmiy dunyoqarashi va axloqiy estetik sifatleri shakllanadi, qobiliyatlari rivojlanadi. O'quv jarayonida xulosalar chiqarish va ularni umumlashtirishni shunday targ'ib qilish kerakki, o'quvchilar qo'shimchalar qonunini bilsinlar va ulardan hisob-kitoblarda foydalansinlar.

Muammolarni hal qilish yoki hayotdagi odamlar bilan muomala qilishda bu bilimlar usullar, qoidalar va ko'nikmalarga aylanadi degani emas. Ko'nikmalarni rivojlantirish uchun doimo mashq qilish va bilimlarni o'rganish kerak. Bilimdan tashqari barcha ta'lim fanlarida talabalarga talab qilinadigan qonunlar o'quvchilar o'qish jarayonida chuqur bilim va ko'nikmalar bilan qurollanadi. Shu asosda ularning ma'naviy quvvati, qobiliyatlari takomillashtiriladi.

Har bir davlatning kelajagi bilimli salohiyatli yoshlar, ularning iqtidorini rivojlantirish va yuzaga chiqarish kabi masalalar bilan chambarchas bog'liqdir. Inson aqlining o'sishi jamiyat taraqqiyoti bilan bog'liqdir.

Yoshlarning ta'lim olishi, kasb-hunar egallashi, yetuk insonlar bo'lib ulg'ayishi yo'lida zamonaviy, ilg'or-innovatsion shart-sharoitlarni yaratib berish uchun O'zbekiston bor kuch va imkoniyatlarini ishga solmoqda. Chunki yosh avlodni har tomonlama qo'llab-quvvatlash, ma'naviy yetuk, jismonan sog'lom, vatanparvar va fidoyi etib tarbiyalash, huquq hamda manfaatlarini himoya qilishga e'tibor qancha kuchaytirilsa, uning samarasi ham shuncha yuqori bo'ladi. Mamlakatimizda yosh avlodni barkamol qilib tarbiyalash, ularning hayotga mustaqil qadam qo'yishlari uchun barcha zarur sharoitlarni yaratishga qaratilgan tizimli ishlar amalga oshirilmoqda.

ADABIYOTLAR

1. Leontiev A.N. Umumiy psixologik ma'ruza, M. 2001 yil
- 2.3. Markova A.K., Matis TA, Orlov A.B. Motivatsiyani shakllantirish. o'rganish M. 2014 yil
- 3.4. Repkin VV, Repkina N.V. Rivojlantiruvchi ta'lim: nazariya va amaliyot. Tomsk, 2017 yil
4. Elkonin DB. Rivojlanish psixologiyasi o'rganish, o'qish uchun nafaga. Oliy ma'lumot o'rganish o'simlik M., 2001 yil
5. Умбарова, Н. (2023). МЕТОДИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНТЕРАКТИВНЫХ МЕТОДОВ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГИИ В НАЧАЛЬНОМ КЛАССЕ. Предпринимательства и педагогика, 1(2), 156-161
6. Umbarova, N. (2023). BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARI UCHUN YANGI AVLOD DARSLIKLARINING JORIY ETILISHI. Interpretation and researches, 2(1)